

Palangoje – tarptautinio projekto „Holokausto vaikai: Lietuvos istorijos šešėlių apšvietimas“ jaunimo kūrybinės dirbtuvės

Liepos 18–19 dienomis tarptautinio projekto „Holokausto vaikai: Lietuvos istorijos šešėlių apšvietimas“ jaunimo kūrybinių dirbtuvių veiklos persikėlė į Palangą, kur jau trečią kartą buvo susirinkęs jaunimas iš Palangos senosios gimnazijos ir Vilniaus Šolomo Aleichemo ORT gimnazijos.

Lietuvos žydų (litvakų) bendruomenės 2024–2026 m. įgyvendinamas projektas „Holokausto vaikai: Lietuvos istorijos šešėlių apšvietimas“ nagrinėja Lietuvos žydų istoriją nacionalsocialistų laikotarpiu, ypatingą dėmesį skirdamas Holokaustui. Pagrindinis šio projekto tikslas – sukurti konkrečius, novatoriškus, gyvus istorijos pasakojimus, kurie aktyviai įtrauktų jaunimą iš dviejų miestų – Vilniaus ir Palangos. Kitiškai mąstant ir atskleidžiant šešėlių skraistę, už kurios glūdi kontraversiški Lietuvos istorijos epizodai nacionalsocializmo valdymo laikotarpiu, ypatingas dėmesys yra skiriamas Lietuvos žydų, romų ir Holokausto vaikų patirtims, istorijoms ir atminimui.

Nesenai kurorte duris atvėrusiame Palangos jaunimo ir savanorystės centre vyko pirmasis susitikimas. Palangos žydų bendruomenės pirmininkas Vilius Gutmanas pasveikino susirinkusius, pasidalijo jautriais prisiminimais apie savo šeimos likimą ir vietos žydų istoriją. *„Kiekvienas toks susitikimas primena, kad atmintis gyva tik tada, kai ją perduodame vieni kitiems. Dalinuosi savo šeimos istorija, nes noriu, kad jaunimas suprastų – šios tragedijos palietė tikrus žmones, tokius kaip mes visi čia šiandien“*, – kalbėjo Palangos žydų bendruomenės pirmininkas Vilius Gutmanas.

Kiek vėliau kartu su lyčių lygybės eksperte, emocinės pagalbos tinklapiu „prabilk.lt“ bendrąjį kūrėją ir lektore Rugile Butkevičiūte mokėmės komunika-

cijos galios ir būdų. R. Butkevičiūtė surengė dirbtuves, kurių metu gimnazistai mokėsi ne tik kaip atkapstyti dulkinas istorijos paslaptis, bet ir kaip jas paversti „karštais kąsneliais“ šiuolaikinės komunikacijos gurmanams. Kūrybinių dirbtuvių dalyviai buvo supažindinti ir kaip savo idėją paversti virusiniu hitu, kaip pasiekti auditoriją net per atstumą.

Antros dienos kūrybinių dirbtuvių metu susitikome Lietuvos nacionalinio muziejaus padalinyje Palangos burmistro Jono Šliūpo muziejuje, kur gimnazistai gavo konkrečią užduotį – nufilmuoti ir sukurti gatvės reportažą kurorte. Čia projekte dalyvaujantiems Palangos senosios gimnazijos ir Vilniaus Šolomo Aleichemo ORT gimnazijos moksleiviams ir pedagogams buvo papasakota apie šio muziejaus istoriją, Jono Šliūpo asmenybę, jo visuomeninę ir burmistro veiklą tarpukario Palangoje. Svečiai apžiūrėjo šiuo metu J. Šliūpo muziejuje veikiančią parodą „Laimingi, nes vaikai“, kurioje pristatomi etnografiniai žaislai ir fotografo Rimaldo Vikšraičio kūriniai, kurie liudija nykstančią praeitį. Simboliškas ir jautrus sutapimas buvo tai, kad projektas apie holokausto vaikus, o muziejuje veikianti paroda taip pat apie vaikus ir vaikystę.

Trečiosios kūrybinės dirbtuvės buvo surengtos kaip didžiausias sezono Šabato vakaras Palangoje. Susirinko daugiau nei 70 žmonių, o oras tropinis, vakaras ant pievos, širdį veriančios Šabo giesmės,

gardi chala, puikūs kepsniai, desertai ir izraeliečių rankomis pagamintas thinos padažas. Visa tai sukūrė nepamirštamą atmosferą. Vakaro dalyvius – Kiryat Ono koncertinio orkestro jaunimą, mokinius iš Vilniaus ir Palangos pasveikino Palangos miesto meras ir Palangos žydų bendruomenės atstovai. Tai buvo jautriausias ir kulminacinis jau trečią kartą vykusių kūrybinių dirbtuvių Palangoje epizodas.

Grupe iš Izraelio lydinti litvakė Dusia Lan Krechmer vakaro metu kalbėjo: *„Mūsų vaikams buvo ypač svarbu susitikti su Lietuvos jaunimu, įdomu sužinoti, kad Vilniuje yra žydų gimnazija, pavadinta garsaus rašytojo Šolomo Aleichemo vardu. Šis susitikimas tikrai paliko įspūdį ir sudarė galimybę abiem grupėms geriau pažinti vienai kitą. Mes, savo ruožtu, papasakojome, kodėl šį kartą esame Lietuvoje – dalyvaujame renginiuose, skirtuose paminėti Mikalojaus Konstantino Čiurlionio 150-ąsias gimimo metines. Tam mūsų vadovas net užsakė specialų muzikos kūrinį. Jį sukūrė kompozitorė iš Izraelio, kuri yra ir Konservatorijos mokytoja. Meno pasaulis sujungia žmones iš skirtingų šalių. Tad šis Šabatas simboliškai sujungia Palangą, Čiurlionį ir Izraelį, taip gimsta kažkas nepaprasto.“*

Igyvendinamą projektą remia „EVZ fondas“ (Stiftung „Erinnerung, Verantwortung, Zukunft, Vokietija). Partneriai: Palangos žydų bendruomenė, Lietuvos nacionalinio muziejaus padalinys Palangos burmistro Jono Šliūpo muziejus, Palangos senoji gimnazija, Palangos jaunimo ir savanorystės centras, Vilniaus Šolomo Aleichemo ORT gimnazija, Romų bendruomenės dienos centras su „Padėk Pritapti“.

Kviečiame sekite projekto naujienas partnerių socialiniuose tinkluose, taip pat raginame sekti visas aktualijas naudojant grotažymes:

#Local.History

#HolokaustoVaikaiLietuvosIstorijosŠešėliųAtskleidimas

#ChildrenOfTheHolocaustIlluminationOfLithuanianHistoryShadows

Palangos žydų bendruomenės informacija

Mindaugo Surblio nuotraukose – Palangoje vykusio projekto užsiėmimų akimirkos